

**DICCIONARIO
GRIEGO-ESPAÑOL**

Imper. **Praecepta Salubria** poema medicum (*Praec.Salubr.*)
Bussemaker, U.C., «Fragmenta poematum rem naturalem uel medicinam
spectantium, en AA.VV., *Poetae Bucolici et Didactici*, III, París (D) 1862,
pp.132-134.

Bussemaker 1862.pdf

PRAECEPTA SALUBRIA

Præc. Salubr.

FRAGMENTA

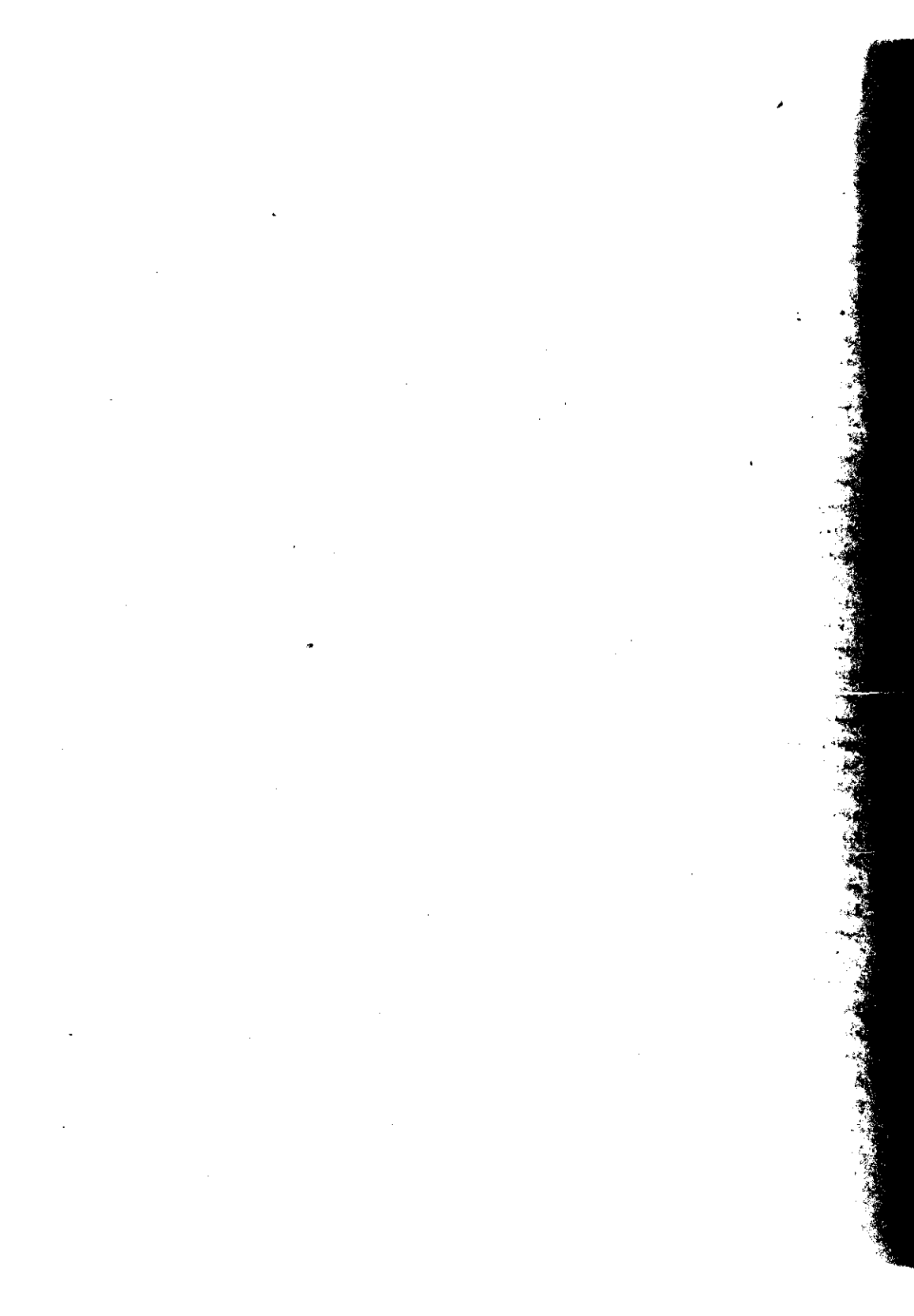
POEMATUM

QUEM NATURALEM VEL MEDICINAM SPECTANTIUM.

ARCHESTRATUS, NUMENIUS HERACLEOTA, PANCRATES ARCAS,
RUFUS EPHESIUS, JUSJURANDUM MEDICUM, ANONYMI THERIACA,
PHILONIUM, EUDEMI THERIACA, ANDROMACHI THERIACA,
AGLAIAS, MNESITHEUS ATHENIENSIS, SERVILIUS DAMOCRATES
PRÆCEPTA SALUBRIA ASCLEPIADI QUÆ TRIBUUNTUR.

OMNIA COLLEGIT, DENUO RECOGNOVIT; PLERAQUE FRAGMENTA MEDICINALIA
CUM CODD. COMPARAVIT; PAUCA QUÆDAM NUNC
DEMUM PRIMUM EDIDIT

U. CATS. BUSSEMAKER.

PRÆFATIO.

Regatus ut reliquias carminum græcorum rem naturalem vel medicam spectantium colligerem, cum mente reputarem quænam his collectaneis insererem, ante omnia sese obtulerunt fragmenta carminis Archestrati Geloi vel Syracusani De opomiiis, quæ nobis servavit Athenæus. Ista autem fragmenta antea jam collegerat Schneiderus in fronte Aristotelis Hist. Anim. (T. I, p. LV-LXXV), sed nescio quo lapsu quinque omisit haud speranda quæ reliquis addidi. Quod vero ipsum Archestratum attinet, Schneiderus (l. l. p. LIII et LXXX) sat probavit, eum Aristotelis et Democriteis fuisse æqualem.

Archestrati fragmentis subjunxi Numenii Heracleotici quæ supersunt; fuit autem Numenius (Athen. I, p. 5 a) medicus Dieuchis discipulus, unde colligere licet, eum Alexandri Magni successoribus certe non fuisse inferiorem, quia nempe ipse Dieuches (Galenus Comm. in Hippocr. De nat. hom. T. V, p. 23, ed. Bas.) inter medicos Herophilo, qui Ptolemæi Lagi æqualis fuit, antiquiores recensetur. Scripsit Numenius 1° Περὶ δειπνῶν, an versibus vel pedestri oratione, non constat, quia integrum opus periit; 2° carmen De piscatu (Athen. I, p. 13 b), cujus fragmenta ab Athenæo nobis servata exhibuimus. 3° Θηριακῶν, cujus tria fragmenta exstant apud Schol. Nic. Ther., infra a nobis exhibenda, quodque carmen, eodem Scholiasta testante, inicitus est Nicander.

Numenium sequitur Pancrates Arcas qui, teste eodem Athenæo (l. l.), itidem carmen conscripsit De re piscatoria, de cujus ætate tamen vel vita plane nihil constat. Fragmenta autem huc usque memorata atque maximam partem ex Athenæo desumpta, codicum nondum excussorum ope destitutus, exhibui qualia in recentissimis hujus auctoris editionibus leguntur, adoptatis virorum doctorum conjecturis quæ mihi probandæ esse videbantur; nonnulla tamen loca fœde corrupta intacta relinquere coactus sum. Addidi interpretationem Schweighæuserianam, leviter immuta-

tam iis solummodo in locis, ubi sive quod aliam lectionem adoptaveram, sive alia quacunque denique de causa, Latina Græcis non accurate respondere mihi videbantur; duo fragmenta e Schol. Nic. desumpta ipse Latine reddere conatus sum.

Transeundum jam ad medica; horum agmen ducit jusjurandum, quod benigne mecum communicavit vir doct. Daremberg, qui id Romæ e cod. Colonnæ exscripsit apographumque dein cum Cod. Laurent. contulit. Hoc excipit initium carminis De medicamentis letalibus auctore Heliodoro Atheniensi, qui ipsum nostrum jusjurandum compilas videtur; ætas autem vel vita hujus Heliodori plane incognita est. Post Heliodorum exhibui fragmentum Rufi Ephesii medici celeberrimi De ladano, cujus de scriptis ut disseramus non videtur hic locus maxime idoneus; vixit autem, teste Suida (in voce), Trajano regnante. Seriem fragmentorum hexametro metro conscriptorum claudit Theriaca ignoti auctoris e Galeno desumpta.

Inter elegias primum locum tenere jussi descriptionem medicamenti a Philone Tarsensi Φιλονείου dicti, de quo ipse Galenus (sec. loc. IX; T. II, p. 297) πρώτη μὲν οὖν, inquit, αὐτῶν (τῶν ἀνωδύνων τε καὶ κωλικῶν ὀνομαζομένων φαρμάκων), ὡς εἶοικεν, ἐν τοῖς πάλαι χρόνοις ἢ τοῦ Φίλωνος ἔνδοξος ἐγένετο. Notandum autem, Galenum raro admodum adhibere verba πάλαι vel παλαιός de temporibus Alexandro Magno multo inferioribus. Huic carmini addendum esse putavi commentarium Galeni, quippe quod per se vix intelligi quit.

Sequitur carmen, quod nobis traditum est cum inscriptione Θηριακῆ Ἀντιόχου τοῦ Φιλομήτορος παρ' Εὐδήμου ἐμμέτρως ἀναγεγραμμένη. Quæri potest, quem sensum huic titulo tribuere debeamus, an Antiochus medicamentum invenerit, cujus confectionem dein memoriæ tradiderit Eudemus, an vero Antiochus usus sit medicamento, quod olim invenerat Eudemus. Quodsi hanc adoptamus interpretationem, Eudemus, medicamenti auctor idem esse poterit ac Eudemus, Herophili

Erasistrateque æqualis (Gal. Comm. VI in Aphor. T. V, p. 301). Nomen certe Antiochi Philometoris satis indicat hoc medicamentum initio secundi ante nostram æram seculi non fuisse recentius; est porro eadem theriaca quæ teste Plinio (XX, 24) lapide incisa erat versibus in limine ædis Æsculapii.

Post Theriacam Eudemi exhibuimus Theriacam Andromachi senioris celeberrimam, Neroni imperatori dedicatam, de cujus ætate igitur ut disceptemus non est opus.

Ultimum inter carmina elegiaca locum tenet medicamentum Aglaïæ adversus suffusiones incipientes. Hujus carminis primam notitiam debemus viro cl. Villoison, qui octo priores versus edidit e Cod. Veneto (Anecd. gr. T. II, p. 179); deinde ante hosce quattuor annos vir doct. Sichel primus integrum carmen in lucem protulit e Cod. Parisino in Diario *Revue de Philologie* (Vol. II, N° 1). Quodsi Alexander, cujus in medicamenti inscriptione fit mentio, fuerit Alexander Philalethes Strabonis æqualis (XII, p. 869), ipse Aglaïas, uti jam monuerat doct. Sichel, fere Andromachi habendus est æqualis, atque hæc conjectura eo fit perquam verisimilis, quod ipse Alexander, quemadmodum e Galeno (De diff. puls. IV, 5, T. III, p. 46) constat, discipulum habuit Demosthenem. Nescio tamen, quamobrem doct. Sichel confectionem tantum medicaminis tribuerit ipsi Aglaïæ, carminis vero auctorem habuerit grammaticum quemdam Byzantinum; nobis nulla causa exstare videtur, quare cum medicaminis tum carminis originem aliunde deducamus quam ab Aglaïa nostro. Huic quoque carmini subjungenda esse censuimus Scholia ex eodem Codice deprompta, quia his carenti certe intellectu non facilius inveniretur quam Philonium.

Carmina elegiaca rursus excipiunt iambi de viro auctore Mnesitheo Athenensi apud Athenæum legendi quibus additi elegantissimam Grotii interpretationem. Quod ad Mnesitheï ætatem attinet, recensetur itidem a Galeno (Comm. in Hipp. nat. hom. l. l.) inter medicos Herophilo antiquiores, citaturque præterea ab Alexi comico (ap. Athenæum X p. 419 c). In reliqua Mnesitheï opera nihil est cur nunc inquiramus.

A Mnesitheo transivi ad versus iambicos, quibus Servilius Damocrates multa medicamenta

descripsit quorumque separatam editionem inchoavit, sed non absolvit doct. Harles (Bonæ 1833. 4to). Fuit autem hicce Damocratis Plinii majoris æqualis (Hist. Nat. XXIV, 7).

Medicinalia carmina omnia quæ ad hunc usque locum enumeravi, exceptis jurejurando, Aglaïæ medicamento et Mnesitheï iambis, desumpta sunt e Galeni operibus, partim e Libb. De med. comp. sec. loc., partim e Libb. De med. comp. sec. gen., partim denique e Tractatu de Antid. Itaque cum omnes fere libri Galenici in hunc usque diem edidit acriter manum emaculantem expectant, quam primum mihi demandatum fuit munus horum carminum edendorum, sedulo operam dedi, ut Codd. nanciscerer, quorum ope carminum textum emendare possem. Hunc in finem excussi quinque Codd. Parisinos (2155, 2156, 2158, 2164, 2173), quorum opus De med. sec. loc. ejusve partem continent iique mihi haud contemnendam operam ad emendandum contextum tulerunt. Cum autem Parisinos deessent (1) Codd. Libb. De medic. comp. sec. gen., Romæ forte degens inspexi Cod. Reg. Christiani hos libros exhibentem, unde sat magnum quoque emolumentum in editionem nostram redundavit. Libb. tandem de Antid. duo tantum Codd. Parisini (2164. et 35 Supplem. quod dicitur) mihi præsto erant iique recentissimi, attamen et his adjuto nonnulla, etiamsi pauciora, e nostris carminibus menda ejicere mihi licuit. Quam autem hujus editionis ratio vetat, quominus varias lectiones contextui subjiciantur, ubicunque mea conjectura contextum emendare conatus sum, si aliquo modo fieri posset, verba addita unci inclusi, vel emendata signo (?) indicavi, quo melius distinguerentur a locis, quibus vel Codd., vel passim etiam, licet raro, antiquarum editionum (Ald. et Bas.) ope pristinum nitorem restitueram. Ut porro Latine exhiberem hæc carmina, iis quæ e Libb. De med. comp. sec. loc. petita erant addidi interpretationem Jani Cornarii, carminibus vero e Libb. De med. comp. sec. gen. desumptis translationem Guinteri Andernacensis, quas non nisi iis in locis castigare conatus sum, ubi vel propter mutatam lectionem, vel quacunquam denique alia de causa, Latina Græcis non respon-

(1) In Catalogo quidem hi libri in Codd. 2156 et 2158 inveniri dicuntur, sed Libb. VI-XI De simpl. medic. quæ hic sub titulo Περὶ ἀπλῶν κάρ' εἰδός; veneunt, auctores catalogi in errorem induxerunt.

libent. At carminum quæ in Libb. De antid. le-
guntur, tres inspexi interpretationes, primam
Doct. Camerarii, alteram Guintheri Anderna-
pensis, tertiam Julii Martiani Rotæ, quarum
nulla ubique cum satisfacere videretur, selegi
optimo loco quæ optime verba Græca Latine red-
diderit, in iis vero locis ubi omnes displicebant,
meam interpretationem Latinam resarcire conatus

non indigna tandem judicavi quæ his collecta-
tis insererentur Præcepta salubria, quorum 40
versus priores primum in programme acade-
micæ Cod. Mosquensi edidit Gruner lenæ 1782 4°;
Doct. Berger in *Artin Beiträge zur Geschichte
und Literatur* T. IX, p. 1001 Monach. 1807, 8°
Cod. Monacensi edidit 25 priores versus; postea
Doct. Schubart totum carmen edidit e Cod. Vindo-
b. in Diario cui nomen est *Wiener Jahrbü-
cher der Literatur Jahrg. 1834 Anzeige-Blatt für
Wissenschaft und Kunst* p. 93; his tribus editio-
num novam superstruxit vir doct. Rob. Ritter
von Welz, quæ prodiiit Wirceburgi, 1841, 8°; non
perro ante hos sex annos Berolini inspiciere
sunt schedas viri Doct. Dietz, præmaturo fato
recepti, indeque excerpimus lectiones Cod. Vat.
3 Codd. Florent., inter quos duo saltem omni-
bus aliis præferendi esse videntur; benevolentia
idem viri doct. Daremberg debemus varias
e Cod. Ottoboniani, quarum ope jam quindecim
versibus (40, 43 et 44, 53-56, 68-71, 91-94)
magis prodeunt hæc præcepta; inter hos versus
duo (54 et 55) sæpe sunt corrupti. De
auctore horum præceptorum vel de ætate qua
descripta sint perquam difficile est aliquid certi
dicere; nulla enim fides est habenda codd. qui
hos modo Asclepiadibus, modo vero
Asclepiadi et Dioscoridi, modo tandem Oribasio

tribuunt. Ipsa jam metri ratio senioris ætatis
documentum esse videtur; scripta enim sunt hæc
præcepta iambis ita dictis Byzantinis quorum
omne artificium eo constat quod singuli versus
duodecim syllabis absolvuntur; excipiendi tamen
sunt duo priores versus pentastichi quod tituli lo-
cum tenet; nam hi quattuor anapestis cum dime-
tro iambico brachycatalectico constare videntur,
at inveniuntur solummodo in Cod. Vind.; Cod.
Ottob. omittit vs. 1, secundumque versum incipit a
voce μεταδιδασθαι et in fine versus legit ἐξορκίσας· re-
liqui Codd. toto pentasticho carent. Ceterum totum
carmen vocibus plane barbaris caret, nisi forte
excipias vs. 3, ubi omnes Codd. præter Mosquensem
pro πολὺμικτον legunt πολὺμινσον· præterea
voces κῶναρος (vs. 89), κολλούριον (vs. 89 et 98),
uti et genitivi σου τὸν δόμον (vs. 47) et σου τὴν στέγην
(vs. 50) pro senioris ætatis argumento haberi
possunt; verba porro μετὰ θεοῦ (vs. 27) vix ab
alio quam a Christiano auctore profecta esse vi-
dentur, quemadmodum jam animadverterat
Doct. Schubart, et totum carmen aliquo modo
disciplinam monasticam redolere videtur. Non
negandum tamen, auctorem horum versuum aliquo
modo in lectione librorum antiquorum versatum
fuisse, uti indicant voces λύθρου βλύσις (vs. 32),
αἶστον (vs. 59), κτινύεις (vs. 90 et 91). Hujus-
modi argumentis forsitan solvenda erit quæstio,
num hoc carmen unum auctorem habuerit, an a
pluribus viris ætate inæqualibus sit conscriptum;
doct. von Welz id quattuor partibus constare
affirmat, quarum secunda incipit a vs. 28, tertia a
vs. 45 et quarta a vs. 80, atque duas posteriores
prioribus recentiores esse contendit. Huic autem
opinionem aliquo modo favere videtur, quod in
Codd. Vindob. et Florent. margini vs. 28 adscrip-
tum est nomen Dioscoridis.

U. CATS BUSSEMAKER.

Scrpsi Parisiis, pridie Nonas Majas 1850.

- 170 Καὶ γεντιανῆς, ὡς ἔφην δεῖν προσφέρειν
 Τοῖς λυσσοδήκτοις, καὶ τὰ λοιπὰ ὡς εἴπομεν
 Ποιεῖν ἐπ' ἐκεῖνων, ταῦτα καὶ τοῖσδ' ἀρμόζει,
 Ὅπὸν τε Κυρηναῖον αὐτοῖς προσφέρειν,
 Οὐδ' μὴ παρόντος δέ, διδόναι καὶ Μηδικὸν
 175 Ὅβολοι τὸ πλῆθος μεθ' ὕδατος κυάθων δυοῖν·
 Τῆς γεντιανῆς δ' ὅσον ἄγει τριῦς ὀβολοῦ·
 Κυλὸς δ' ἀμείνων ἐστὶ τῆς ῥίζης πολῖ.

(Anlid. II, P. II, p. 453 et 454.)

Et gentianam ut rabiosorum morsibus
 Jussi administrare et reliqua, ut præcepimus
 In illis facere, eadem apud hos quoque congruunt.
 Succumque Cyrenæum ipsis et porrige;
 Si desit, Medicum administrari potest
 Obolus unus duobus cum cyathis aquæ,
 At gentianæ quantum tres obolos trahit,
 Est autem succus multo radice melior.

ΥΓΙΕΙΝΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ.

Ἵγιεινὰ παραγγέλματα σύντομα Ἀσκληπιάδου
 ταῦτα] Καὶ Διοσκορίδου μεταδίδοσθαι τὴν γραφὴν
 [ἔξορκισάντων

Ἄταμιεύτος καὶ σὺν ἀφθόνῳ τράπηρι·
 Ὁ γὰρ φυλάξας καὶ κλινῆρας ὧν δραμεῖ,
 Καὶ ῥικνὸς ἐνδύσαιτο τῆς ἀκμῆς μέλη.

Ἐυεξίας τράπεζαν, εἰ θέλεις, μάθε·

Τῆς ἡμέρας δειπνήσον εἰς ἅπασ' μόνον·
 Ἄπλοῦν τὸ δεῖπνον οὐ πολύμικτον φίλει.
 Πρὸ τοῦ κόρου βρῶσιν τε καὶ πόσιν φύγε.

5 Καὶ συμμέτρως γύμναζε σαυτὸν τοῖς πόνοις.

Ἐπὶ τὰ δεξιὰ δὲ τοῖς ὑπνοῖς κλίνου.

Καὶ τὰ ψυχρὰ πόματα χειμῶνος μίσει.

Τὴν κρανιακὴν τέμνε τῷ θερεὶ φλέβα·

Τὴν καθόλου δὲ τοῖς ψυχροῖς μάλλον χρόνοις·

10 Κἂν ἦς ἐν ἀκμῇ, τῆς σελήνης ἐν φθίσει·

Ἄν δ' ὑπέρακμος, τῆσδε τὸ πλῆρες σκόπει,

Καὶ γαστέρος κένωσιν ἐκ τῶν σιχυθάλων,

Τό τ' ἀκριβῶς ἀδιψῶν ἀπικρον στόμα.

Χρῶ καὶ λουτροῖς ἀσφαλεστάτῃ κρίσει,

15 Συχοῖς μὲν, ἀν ἐσχάτης ἀύχηρᾶν πλάσιν·

Ἄν δὲ πλαδῶσαν, σπάνιον καὶ σὺν χρόνῳ·

Κἂν ἦς ἐν ἀκμῇ, τῆς σελήνης ἐν φθίσει·

Ἄν δ' ὑπέρακμος, τῆσδε τὸ πλῆρες σκόπει,

Τῆρει τε γαστρός ἐκφόρησιν καὶ στόμα

20 Δίψους ἀγευστον, εἰ καὶ μὴ γε πικρίας.

Τὸ σῶμα θάλπε χλανίειν ἐν τῷ ψύχει,

Καὶ τὴν κεφαλὴν, οἷς ἔθος, καὶ τοὺς πόδας,

Πλὴν τὰς σισύρας φεῦγε καὶ τούτων ζέσιν,

Καὶ μάλλον οἷσι λασιότρηξις πλέον.

5 Καὶ οἰκίας ἐκκλινε δυσωδεστέρας

Ἄει τε καὶ μάλιστα καύματος χρόνῳ·

Μετὰ θεοῦ γὰρ τούτοις ἐκφυγεῖς νόσους.

Χειμῶνι χρῆσθαι συμφέρει πολλοῖς κόποις,

Τροφαῖς τε πολλαῖς καὶ γινωσκούσαις κόρον.

10 Σῶμα κενούην ἔαρος ἔχρον, οἷς θέλεις,

Ἦγουν ἐμέτοις, ἤγουν γαστρός ἐκρύσει,

Ἐἴτε φλεβὸς τομῆ τε καὶ λύθρου βλύσει.

Præcepta salubria contracta Asclepiadis hæc sunt
 Et Dioscoridis qui jusjurandum exegerunt, ut communica-

[retur scriptura

Sine parcimonia et mente invidia carente;

Qui enim hæc servat, curret, etiamsi lecto teneretur.

Et adolescentiæ indnet membra, etiamsi incurvatus.

Mensam bonum habitum conciliantem si velis, audi :

Quovis die semel tantum cœna;

Simplicem cœnam, non variam ama.

Antequam esatur sis, cibum ac potum fuge.

Et moderate te ipsum laboribus exerce.

Sub somno in dextro latere recumbe.

Et frigidâ potionis hyeme odi.

Cephalicam venam æstate incide,

Generalem verò potius tempore frigido;

Atque si fueris in culmine vitæ, luna decrescente;

Si vero id prætergressus fueris, plenilunium dispice.

Uti et ventris vacationem a facibus,

Nec non os sitis et amaroris ad amussim expers.

Uttere et balneis certissimo judicio.

Crebris quidem, si habueris constitutionem aridam;

At si uvidam, raro et temporis spatio interjecto;

Atque si fueris in culmine vitæ, luna decrescente;

Si vero id prætergressus fueris, plenilunium dispice;

Serva et ventris egestionem et os

Sitis expers, si certe amarorem vitare non liceat.

Corpus fove læna tenuiori sub frigore,

Nec non caput, iis saltem qui solent, et pedes,

Verum pœnulas fuge earumque calorem

Et maxime quæ hirsutiores sunt.

Domos quoque vita pejus olentes,

Semper quidem, at maxime æstus tempore;

Deo enim juvante sic effugies morbos.

Hyeme uti confert multis laboribus,

Et alimentis multis satietatemque non recusantibus

Verè corpus vacuare oportet quo modo vis,

Seu vomitu, sive ventris fluxu,

Aut venæ sectione et cruoris scaturigine.

- Θέρους πόνων ἢ λήξης ἡμῖν συμφέρει,
 Ἡ τῶν τροφῶν τε βραχύτης καὶ ψυχρότης,
 35 Καὶ τῶν ὑδάτων ἢ περιψυχρὸς πόσις.
 Φθινοπώρῳ δὲ σὺν ἀκριθείᾳ τρέφου,
 Τὰ ψυχρὰ φεύγε, τῆς ὀπώρας τὸν κόρον·
 Σύκοις δὲ συχοῖς καὶ σταφύλαις ἐκτρέφου.
 Ἴσημερίᾳ σῶμα ταχὺ ἔκκενοῦ
 40 Μιᾷ κενώσει τῶν τριῶν, ὡς ἐγράφη.
 Τοῦ δ' ἀέρος τραπέντος εἰς πλείον κρύους,
 Χλαίνας τὸ σῶμα θάλπε, καὶ φυγεῖς νόσους.
 Ἐξω τὰ πολλὰ συνετηρηθῆς νόσου,
 Διψῶν ἂν ὑπνοῖς κερδανεῖς εὐεξίαν.
 45 Δειξιοκαίταις, ὡς ἰατρός τις λέγει,
 Καὶ χλιαρὰ πίνουσι μακρὸς ὁ χρόνος.
 Ἐν τῷ λιθάνῳ θυμιῶν σου τὸν δόμον
 Καίροις θερινοῖς καὶ φθόρου λοιμοῦ χρόνῳ,
 Τηρεῖς σεαυτὸν τῆς βλάβης ὑπέρτερον.
 50 Ἐν λαδάνῳ δὲ θυμιῶν σου τὴν στέγην
 Ἐν κρυερῷ τε καὶ καταβροῦας χρόνῳ,
 Πύκνωσιν αὐτὸς καὶ καταβροῦν ἐκφυγεῖς.
 Ψυχροστομάχου καὶ ποταφύχρου πλέον
 Λεπτὴ πτέρωσις εἰς θεραπεῖαν μέγα,
 55 Πυρίδιον πλήσασα λινοῦν * ἐξύλω,
 Καὶ τῷ στομάχῳ συνεχῶς ἐξωσμένη.
 Μέλι τὸ καλὸν ἐξ ἀκρας εὐχυμίας
 Τέρπει τε γέυσειν καὶ βιοτὶ πολλὸν χρόνον,
 Αἰσιῶν ἔστι καὶ νέοις καὶ πρεσβύταις,
 60 Αἰσθήσεων τε λαμπρύνει τὰς ἐκκρίτους,
 Πλὴν ὧμὸν αὐτὸ μὴτ' ἀφέμῳν ἐσθίης.
 Ἰντύδιον φακῆν τε πυκνῶς ἐσθίω,
 Ἀναφρόδιτον τὴν φύσιν ἐξεργάση.
 Ἄν μνήμονα νοῦν ἐγκαταστήσαι θέλης,
 65 Ὑδατι συνέψησον, εἰτ' οὖν ἀκράτῳ
 Ὅριγανον πρὸς ἀκραν ἐκκαύσας ζέσιν,
 Καὶ κατὰ γένναν τῆς σελήνης ἐκρόφα.
 Τηροῦσιν ἀμέθυσον ἀνδρα τὸν πότῃν
 Ἀμύδαλα Θάσια πικρίζοντά τε,
 70 Βρωθέντα πέντε τάχα ὑπὲρ πεντάδα,
 Πλὴν αἰτίῳ φάρυγγι καὶ πρὸ τῆς μέθης.
 Σπέρμα λειανθὲν τῆς θριδακίνης μέλαν
 Ψυχρῷ νάματι συγκερασθὲν εἰς πόμα
 Τὸ πρωῖνόν τε καὶ τὸ πρὸς τὴν ἑσπέραν
 75 Συνουσίαν παύει τε καὶ γονὴν φύχει.
 Φθόγγον φάρυγγος οἶδεν ἀπολαμπρύνειν
 Δειπνούμενον σκόροδον, ὡς αὐτὸς θέλεις,
 Εἰτ' ὧμὸν ἴσως, εἰτ' ἐπ' ἀνθράκων ζέσας.
 Καὶ κιννάμωμον λαμπρόφαινον ἐδρεθῆ.
 80 Ψύλλας διώκει καὶ σὺν αὐταῖς τὰς κόρες
 Ὑποστορεσθὲν τῇ κορειτροφῷ κλίῃ
 Ἀθρότονόν τε καὶ μάλιστ' ἀψίνθιον,
 Ζωμός τε φύλλων τῆς συκῆς τῆς ἀγρίας
 Ἀποπλεγέντων ἐν χύτρᾳ κατ' ἀνθράκων
 85 Ψύλλας διώκει καταχυθεὶς ἐν δόμῳ.
 Μυοκτόνος γένοιο ταχύς, ἂν θέλης,

- Æstate laborum vacatio nobis confert
 Alimntorumque paucitas ac frigus,
 Et aquæ perfrigidæ potus.
 Autumnō vero ad amussim nutriaris;
 Frigida fuge et fructuum horæorum satietatem,
 At ficis multis et uvis vescere.
 Æquinoctio corpus illico vacua
 Una e tribus vacuacionibus quarum mentionem feci.
 Aère vero ad majus frigus converso,
 Paludamentis corpus fove, atque effugies morbos.
 Te ipse tuebere extra morbos plerumque,
 Si sitiens dormias; habitum lucrabere bonum.
 Dextro in latere recubantibus, ut quidam medicus dicit,
 Et tepida bibentibus longa est ætas.
 Thure suffiens domum tuam
 Diebus æstivis et stragis pestis tempore
 Servas te ipse calamitate superiorem.
 Ladano vero suffiens tectum tuum
 Tempore gelido vel destillatione regnante,
 Constrictionem effugies ipse atque destillationem
 Stomachi frigore et potu frigido
 Multo magis ad curandum junvat tenue fulcimentum (?),
 (Quod pares) fomentum implens lineum exylo (?)
 Et stomachum (hoc) perpetuo cingens.
 Mel bonum summa succi sui virtute
 Gustum oblectat et vitam per longum tempus protrahit;
 Faustum est cum juvenibus tum senibus,
 Et sensuum exhilarat excellentissimos.
 Sed crudum edendum est, non decoctum.
 Intybo et lente crebro vescens
 Veneris expertem reddes naturam.
 Si bonam memoriam inserere velis,
 Cum aqua coque, vel cum mero
 Origanum, ad summam ebullitionem usque calefaciens,
 Et luna crescente absorbe.
 Ebrietatis expertem servant virum potatorem
 Amygdala Thasia amaraque
 Quinque supra numerum quinarium comesa,
 Verum gutture cibis vacuo et ante ebrietatem.
 Semen lactucæ nigrum contritum
 Undæque frigidæ commixtum ad potum
 Quum matutinum tum vespertinum
 Coitum sistit et semen refrigerat.
 Gutturis vocem claram reddere novit
 Allium comesum, ut ipse volueris,
 Sive crudum forsam, sive super carbonibus coctum.
 Cinnamomum quoque vocem claram reddere probatum est.
 Pulices fugat et cum iis cimices
 Substratum lecto cimices alenti
 Abrotanum et maxime absinthium;
 Jus quoque foliorum ficis sylvestris
 In olla decoctorum super carbonibus
 Pulices fugat in domo effusum.
 Murium interfector fies celer, si velis,

- Ξύσματα λεπτά σιδήρου συμφοράσας
 Ζύμη τε καὶ στέατι πρὸς μίαν κρᾶσιν,
 Πλάττων τε κολλούριον κωνάρων τύπον,
 90 Τίθου τράπεζαν τοῖς μουσὶ καὶ κτιννύεις.
 Ὑδράργυρος τοὺς φθειρας ὄξυ κτιννύεις,
 Ἄναζυμωθεὶς τῷ στέατι πρὸς κρᾶσιν,
 Ἐπαλειφθεὶς τε φθειριῶντι σαρκίῳ
 Τηροῦντι θάλψιν ἔνδον ἐξ ἱματίων.
 95 Ἦγουν βοτάνην τὴν μυοκτόνον λαβὲ,
 Πυρρᾶν βοτάνην καὶ χνούδη τὴν θέαν,
 Ζύμη τε καὶ στέατι καὶ ταύτην φυρῶν,
 Ποιῶν τε κολλούρια τὰς μύας τρέφε,
 Καὶ γίνεται κώνειον αὐτοῖς ἡ τροφή.
 190 Καὶ σανδράραχην τὰ δμοί' οἶδε πράττειν.

Depstis tenuibus ferri ramentis
 Cum fermento et sevo in unam misturam,
 Atque sictum horum ope collyrium nucum pinearum ad in-
 Dapem appone muribus et occides. [star
 Argentum vivum pediculos cito interficit,
 Subactum cum sevo in unam mixturam,
 Illitumque carni pediculis infectæ,
 Si calfactionem servet intus vestimentis conciliatam.
 Sive plantam aconitum sume,
 (Rufa est planta et lanuginosa adspectu)
 Eaque cum fermento et sevo subacta
 Collyriisque fictis mures ale,
 Et fit cicuta iis hincce cibus.
 Sandaracha quoque eadem facere novit.